

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ Ι
(2024-2025)

e-class: **PSYCH440**

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΓΚΑΡΗ
ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΧΡΗΣΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ

Άρθρο με τίτλο: «Εμείς οι Έλληνες...Εμείς οι Ευρωπαίοι»

Δ. Γεώργας, Α. Χαντζή, Α. Γκαρή, Κ. Μυλωνάς, Γ.
Αμπακούμκιν, Μ. Ντάλλα & Σ. Ανδρεοπούλου (2004).
Φυλλάδιο ενημέρωσης εκπαιδευτικών.

Κεφάλαιο «Μέθοδος»

Δείγμα: 808 μαθητές Λυκείου, 419 φοιτητές, 108 εκπαιδευτικοί δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Σε 6 πόλεις: Αθήνα, Αλεξανδρούπολη, Ιωάννινα, Θεσσαλονίκη, Ηράκλειο, Πάτρα.

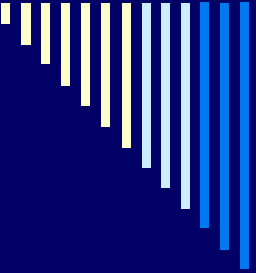
Ερωτηματολόγιο: 35 ερωτήσεις

Διαδικασία της έρευνας: επιτόπια έρευνα στους σχολικούς και ακαδημαϊκούς χώρους.

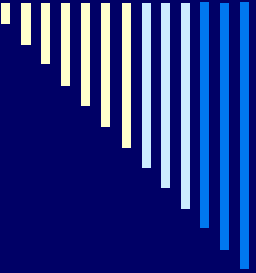
Κεφάλαια Ευρήματα & Συμπεράσματα

- Απόψεις των τριών ομάδων: μοιάζουν και δεν διαφοροποιούνται στατιστικά σημαντικά.
 - Απόψεις των φύλων: δεν διαφοροποιούνται στατιστικά σημαντικά.
-

-
- Τι χαρακτηρίζει τον Έλληνα και τον Ευρωπαίο (με βάση 44 επίθετα)..

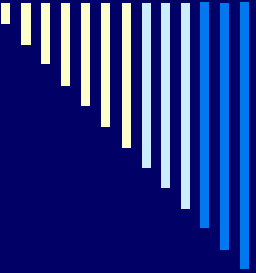
«Αρετές και συναισθήματα», «συναισθηματικά αρνητικά στοιχεία», «Αρετές».

- Τι χαρακτηρίζει την Ελλάδα και την Ευρώπη «Θετικά ≠ Αρνητικά παραδοσιακά», «Θετικά ≠ Αρνητικά εκσυγχρονιστικά».

-
- Πώς νιώθουν οι ερωτώμενοι ως Έλληνες/ίδες & ως Ευρωπαίοι/ες.

«Θετικά ως Έλληνες», «Αρνητικά ως Ευρωπαίοι».

Δεν υπήρχε στατιστικά σημαντικά διαφοροποίηση των αρνητικών συναισθημάτων για Έλληνες και Ευρωπαίους.

-
- Καταστάσεις που συνδέονται με την ιδιότητα του Έλληνα Ευρωπαίου («αισθάνομαι Έλληνας/ αισθάνομαι Ευρωπαίος).

«Θετικά & Αρνητικά στην καθημερινή πραγματικότητα»

«Θετικά & Αρνητικά ως προς τα κοινωνικά φαινόμενα».

□ Τι χαρακτηρίζει το Ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα.

«Ανθρωπιστικές αξίες»

«Τεχνοκρατικές αξίες»

□ Τι χαρακτηρίζει την Ελληνική / την Ευρωπαϊκή οικογένεια.

«Στενές οικογενειακές σχέσεις»

«Παραδοσιακά χαρακτηριστικά»

«Σύγχρονα χαρακτηριστικά».

□ Πόσο νιώθουν Έλληνες; Πόσο νιώθουν Ευρωπαίοι;

- 70% Πρώτα Έλληνας και μετά Ευρωπαίος
 - 17% μόνο Έλληνας
 - 8% Εξ ίσου Έλληνας και Ευρωπαίος
 - 3% Ούτε Έλληνας ούτε Ευρωπαίος
 - 1% Πρώτα Ευρωπαίος και μετά Έλληνας
 - 1% μόνο Ευρωπαίος
-

Πειραματικές μέθοδοι έρευνας

Πειραματική μέθοδος

- Στο πειραματικό εργαστήριο
(experimental method)
 - Πειραματική μέθοδος στο φυσικό περιβάλλον (field experiment)
 - *Εντοπισμός αιτίων – αιτιατών*
 - *Υψηλή ακρίβεια μετρήσεων*
-

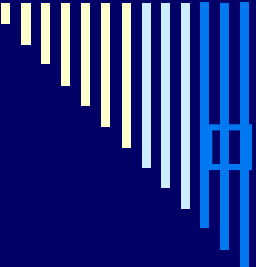

□ Ερευνητική υπόθεση

□ Ένα παράδειγμα:

«αν τα βίαια τηλεοπτικά προγράμματα αυξάνουν την επιθετικότητα παιδιών»

Ένα βίαιο και ένα μη-βίαιο τηλεοπτικό πρόγραμμα προβάλλεται στα παιδιά που συμμετέχουν, στον ίδιο χώρο

-
- Αν μία μεταβλητή, π.χ. ο χώρος, διαφέρει για τα μισά παιδιά από το χώρο των άλλων μισών, τότε προκαλείται **σύγχυση (confounding) επειδή:**
 - δεν ξέρουμε αν ο χώρος ή το βίαιο τηλεοπτικό πρόγραμμα είναι αυτός ο παράγοντας που προκαλεί τις συστηματικές διαφορές στην επιθετικότητα των παιδιών.
 - Ενδεχόμενες άλλες ανεξάρτητες παράμετροι (μεταβλητές): π.χ. ηλικία και φύλο.
-

Εργαστηριακό πείραμα

- Έλεγχος όλων των ανεξάρτητων μεταβλητών
 - Συνθήκες τεχνητές και διαφορετικές από τη «νατουραλιστική πραγματικότητα» που προκαλούν χαμηλή εξωτερική εγκυρότητα ή εγκόσμιο ρεαλισμό αλλά υψηλή εσωτερική εγκυρότητα ή πειραματικό ρεαλισμό.
-

Επίδραση υποκειμένων-συμμετεχόντων

Παρατηρούνται μεροληψίες, καθώς οι συμμετέχοντες **δεν είναι συχνά ανυποψίαστοι-τυφλοί** ως προς τις πειραματικές υποθέσεις

- **Αποφυγή πειραματικών συνθηκών** όπως
 - α) της συναίσθησης ή του φόβου ότι υπόκειται κανείς σε αξιολόγηση
 - β) του κοινωνικά επιθυμητού (κοινωνικής επιθυμητότητας)
-

Επίδραση πειραματιστή

- Γνωρίζει την πειραματική υπόθεση και δίνει πληροφορίες με τις οποίες επηρεάζει τους συμμετέχοντες προς την επιθυμητή κατεύθυνση
 - **Διπλά τυφλή διαδικασία:** το να μην γνωρίζει ο πειραματιστής ποια πειραματική συνθήκη λαμβάνει χώρα σε κάθε πειραματική φάση.
-

Πείραμα πεδίου ή στο φυσικό περιβάλλον

- Υψηλότερης εξωτερικής εγκυρότητας ή εγκόσμιου ρεαλισμού επειδή πραγματοποιείται σε πραγματικές συνθήκες και είναι ανυποψίαστοι συμμετέχοντες
- Χαμηλότερης εσωτερικής εγκυρότητας επειδή ο έλεγχος των ανεξάρτητων μεταβλητών είναι πιο δύσκολος και η ακρίβεια των μετρήσεων πιο περιορισμένη.

Εθολογικό μεθοδολογικό πρότυπο (ethological paradigm)

Μελέτη ψυχολογικών μεταβλητών στον άνθρωπο, με έμφαση στο πώς διαμορφώνονται και ίσως τροποποιούνται υπό την επιρροή συγκεκριμένων περιβαλλοντικών συνθηκών, κατά το πρότυπο της μελέτης αντίστοιχων μεταβλητών σε κοινωνίες ζώων

π.χ. μελέτη κοινωνικών συμπεριφορών-δεξιοτήτων σε παιδιά που μεγάλωσαν σε ίδρυμα, σε σύγκριση με παιδιά που μεγάλωσαν σε οικογένεια.

Διαπολιτισμική μέθοδος (cross-cultural research)

Σύγκριση δειγμάτων από διαφορετικά πολιτισμικά πλαίσια με σκοπό:

- ❑ τον εντοπισμό διαφορών και ομοιοτήτων
- ❑ τον έλεγχο της εγκυρότητας μεγάλων θεωριών της ψυχολογίας
- ❑ τη γενίκευση μετρήσεων ψυχολογικών μεταβλητών σε παγκόσμιο επίπεδο (universal)

π.χ. οι παγκόσμιες, πανανθρώπινες αξίες

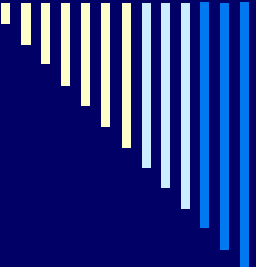

ΠΟΙΟΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Λόγος (discourse): «το όχημα» όπου βρίσκονται τα δεδομένα

Τα δεδομένα εντοπίζονται:

- στην καθημερινή αλληλεπίδραση των ατόμων και στο λόγο που αναπτύσσεται μεταξύ τους
 - στις δραστηριότητες των ατόμων και στο λόγο που τις συνοδεύει, όταν νοηματοδοτούν κοινωνικά συμβάντα π.χ. Τι σημαίνει η κατάληψη ενός Λυκείου από μαθητές σε σχολείο της Αθήνας
 - στους πόρους-πηγές απ' όπου προέρχονται οι δραστηριότητες (έλλειψη πόρων, αφθονία πόρων- υλικών ή ψυχολογικών)
 - Σε συμφέροντα των εμπλεκόμενων ατόμων που διακυβεύονται (π.χ. αντικρουόμενα συμφέροντα).
-

Η Δια του Λόγου Ψυχολογία (Λογο-ψυχολογία) (Discursive Psychology)

- Το νόημα μιας πράξης κατασκευάζεται και δεν είναι φυσική ποιότητα ούτε αυτονόητη στον «έξω -κόσμο»
- Το νόημα αυτό είναι κοινωνικό και πολιτισμικό φαινόμενο, καθώς ξετυλίγονται οι αναπαραστάσεις που το αφορούν και οι σχετικές επιχειρηματολογίες που κυριαρχούν κοινωνικοπολιτισμικά
π.χ. Η παραίτηση ενός υπουργού είναι σημείο ντροπής για την πολιτική του καριέρα ή στοιχείο ηρωισμού; (Potter & Wetherell, 1987).

Ποιο είναι το πλαίσιο μελέτης του λόγου;

- Η προσπάθεια κατανόησης του κόσμου μέσω των κατασκευών του λόγου που βρίσκονται σε εκδοχές των γεγονότων (πλαίσιο «εξωτερικής υφής»), της πραγματικότητας που υιοθετούμε
- Η αλληλεπίδραση και οι εκδοχές μιας πραγματικότητας όπως τη βιώνουμε (πλαίσιο «εσωτερικής υφής»), όπως είναι τα προσωπικά κίνητρα, οι στάσεις, αρχές, αξίες, συμφέροντα)
(Wetherell & Maybin, 1996)